

SOUČINNOST

PVOS S VOJSKEM PVO

A STÍHACÍM LETECTVEM FRONTU

Základním systémem pro boj s prostředky nepřítele na státním území je systém PVOS. Velitel tohoto systému musí odpovídat za protivzdušnou obranu objektů i určených prostorů na státním území. Na plnění úkolů se budou podílet všechny prostředky PVO dislokované na území státu, zvláště v pohraničním pásmu.

Vzhledem k různé velitelské podřízenosti budeme organizovat součinnost na operačním i taktickém stupni, neboť ona je bezpodmínečně nutná při organizaci a vedení protivzdušné obrany.

Efektivní součinnosti mezi prostředky PVO na území státu dosáhneme jen tehdy, jestliže ji včas organizujeme a při vedení bojové činnosti nepřetržitě udržujeme.

Při součinnosti řešíme množství opatření ke sladění bojové činnosti sil a prostředků PVO na území státu z hlediska úkolů, místa a času a způsobů plnění uložených úkolů.

Jednou z důležitých otázek je zabezpečení včasné vzájemné informovanosti součinnostních štábů svazků a útvarů o situaci a možnostech k vedení bojové činnosti.

Složitost organizace součinnosti je dána především rychle se měnící situací a stavem součinnostních štábů, jejich vzájemnou závislostí při vedení bojové činnosti, těžkostmi včasného předání a analýzy nutných informací, omezenými možnostmi použití technických prostředků a různou úrovní automatizace velení.

K úspěšné organizaci součinnosti je třeba:

- aby štáby a vojska jednotně chápaly společný úkol a způsoby jeho plnění;
- zabezpečit spolehlivé spojení, které je základem pro včasnou výměnu potřebných informací na všech stupních velení;
- zabezpečit nepřetržitou vzájemnou informovanost o vzdušné situaci a přijatých rozhodnutích;
- mít připraveno dostatek technických prostředků k zabezpečení výběru a předání informací o stavu součinnosti i při zpracování rozhodnutí k vedení bojové činnosti.

Součinnost na operačním stupni mezi vojsky PVOS a vojskem PVO a frontovým letectvem organizuje velitel PVOS na základě operační směrnice. Na taktickém stupni mezi svazkem PVOS, náčelníky vojska PVO vševojskových armád, stíhacími leteckými divizemi organizuje součinnost velitel svazku PVOS na základě nařízení nebo výpisu z plánu součinnosti na operačním stupni.

Plán součinnosti je základním dokumentem, v němž jsou stanoveny hlavní otázky součinnosti při společném působení ke zničení vzdušného nepřítele. Je součástí plánu bojové činnosti. Zpravidla jej zpracujeme formou textu, nebo graficky na mapě.

Textová část plánu může obsahovat:

1. Cíle a úkoly součinnostních sil a prostředků.

2. Součinnostní síly a prostředky, jejich VS, počet jednotek v útvech, prostory bojové činnosti útvarů. Předpokládané přesuny a doba pohotovosti v nových prostorech, postaveních a letištích. Součinnostní letiště a naváděcí stanoviště stíhacího letectva.

3. Použití sil a prostředků PVO po druhích vojsk a ve variantách. V této stati jde o metodiku velení a to při centralizovaném i decentralizovaném velení.

Při zpracování radiolokačního průzkumu vzdušného nepřítele a uvědomování vojsk frontu o vzdušné situaci vycházíme ze zásady, že radiolokační systém PVOS je základem. Proto má také odpovědnost za včasné zjištění nepřátelských sil a prostředků vzdušného napadení a uvědomování vojsk. K uvědomování zřizujeme rádiové sítě na operační i taktické úrovni. Vojska PVO frontu a armád vyčleňují radiotechnické roty k posílení jednotlivých náletových směrů.

Podstata součinnosti mezi radiotechnickým vojskem PVOS a radiotechnickým útvarům svazů pozemních vojsk při společném plnění úkolů spočívá ve zjištění prostředků vzdušného napadení a v uvědomování zainteresovaných štábů, VS a vojsk a předávání vzdušné situace za bojové činnosti a zajištění radiolokačních informací pro potřeby aktivních prostředků PVO.

Při stanovení součinnostních úkolů pro útvary PVO pozemních vojsk přihlížíme k tomu, že tyto brání své objekty a tvoří tak základ protiletadlové obrany vojsk. V zájmu zabezpečení centralizovaného velení všem silám a prostředkům PVO na území státu bude nutné, aby útvarům PVO vojsk ukládal úkoly k ničení velitel PVOS. Nejvýhodnější metodou předání rozkazu k ničení (pro zkrácení času) je přímé velení. Tato metoda má však nevýhodu v tom, že náčelník PVO frontu má informaci o plnění úkolu později než jeho přímo podřízený velitel útvaru. Z tohoto důvodu bude účelné v plánu součinnosti s těmito eventualitami počítat a volit kompromisy mezi těmito metodami. Stejný problém je i ve velení útvarům PVO armádní podřízenosti, kterým může ukládat úkoly velitel svazku PVOS. Chci podtrhnout to, že v každém případě musíme v plánu zakotvit pro oba stupně velení stejnou metodu.

Zvláštní pozornost věnujeme vyčlenění úsilí, se kterým mohou velitel PVOS a velitelé svazků PVOS počítat při odrážení 1. hromadného úderu a do doby, kdy prostředky frontu a armád vyjdou za hranice území státu.

Protiletadlové dělostřelectvo, které používáme k obraně rozměrově malých objektů, nebudeme zpravidla řídit centralizovaně. Cíle k ničení mu budou přidělovat přímo náčelníci PVO frontu a armád. Povel k palbě dají přímí velitelé těchto útvarů při zjevném napadení bráněných objektů, nebo při bezpečném rozpoznání letadel nepřítele.

V plánu součinnosti vycházíme ze zásady, že stíhací letectvo PVOS a frontu při odrážení prvních hromadných úderů nepřátelského letectva používáme centralizovaně podle jednotného zámyslu a plánu PVO. Úkoly plní především na dalekých přístupech k bráněným objektům a v mezerách mezi sestavami pozemních prostředků PVO. Centralizované použití umožňuje taktické manévry stíhacího letectva k zajištění převahy sil při přepadu vzdušných cílů, zaměřit jeho činnost na nejdůležitější cíle, zvětšit hloubku a nepřetržitě působení na vzdušného nepřítele, zabezpečit narůstání úsilí ve vzdušných bojích nebo v případě nepříznivých povětrnostních podmínek na některém směru.

Zpravidla stanovíme prostory nebo pásma odpovědnosti a pro každý útvar prostory střehu ve vzduchu. Obsazování těchto prostorů stíhači řídí velitel svazku PVOS v závislosti na vzdušné situaci. Kromě toho centrálně určíme čáry zasazení stíhacího letectva do boje a vyvedení stíhacího letectva z boje, jakož i sledy, ve kterých plánujeme jeho zasazení.

Stíhacímu letectvu frontu velíme cestou střediska bojového velení stíhacímu letectvu letecké armády. Přitom ponecháme možnost, aby stíhací letecké divizi velel velitel svazku PVOS v rámci vyčleněného úsilí. V zájmu času bude velet někdy i přímo útvarům a dodatečně bude informovat velitele svazku.

K ochraně objektu a vojsk na území státu je vhodné vyčlenit od stíhacího letectva určité úsilí. Čerpání tohoto úsilí musíme dohodnout tak, aby stíhací letectvo frontu mohlo plnit i úkoly spojené se zabezpečováním operací vojsk frontu. Jsou dvě možnosti: buď vyčlenit na potřebnou dobu úsilí jednoho stíhacího leteckého pluku, anebo vyčlenit úsilí od všech pluků v přísně vymezených časových úsecích.

Kromě toho v tomto bodě je nutné vyřešit zodpovědnost za navedení stíhacího letectva a určit součinnostní letiště.

4. Součinnostní spojení.

Při hodnocení stavu spojení vycházíme z toho, kolik a jaké druhy spojení jsou vybudovány v míru a co je třeba postupně vybudovat, abychom stanovené úkoly součinnosti plně zabezpečili. Zpravidla zpracujeme dva náčrtý — jeden pro linkové a druhý pro rádiové a směrové spojení. Ty přikládáme k plánu jako přílohy.

Grafický plán součinnosti zpracujeme na mapě, kde zakreslíme:

- hlavní směry pravděpodobné činnosti vzdušného nepřítele, jeho složení a charakter činnosti podle variant;
- hranice prostorů součinnostních vojsk, dislokace a pásma nebo prostory bojové činnosti stíhacího letectva, protiletadlových prostředků a RTV, útvarů a jednotek protiradiotechnické činnosti součinnostních stran;
- velitelská, naváděcí stanoviště;
- objekty vojsk frontu a objekty bráněné vojsky PVOS;
- zálohy a jiné údaje.

K mapě dáváme přílohu s textem a těmito údaji:

- úkoly součinnosti;
- bojové složení součinnostních sil a prostředků;
- součinnost podle variant bojové činnosti;
- velení součinnostním vojskům a navádění stíhacího letectva;
- opatření operačního maskování a zabezpečení součinnosti.

Jaký plán budeme zpracovávat, bude záviset na konkrétní situaci. Ukazuje se, že z hlediska návaznosti a úplnosti řešených otázek a jednoznačného pochopení je účelné volit vhodnou kombinaci obou těchto plánů. Přitom údaje uvedené v jedné formě plánu se v podstatě neobjevují ve formě druhé.

Součinnost a zajištění bezpečnosti letu

S velením a součinností úzce souvisí i otázka zajištění bezpečnosti letu vlastního a součinnostního letectva proti možným sestřelům vlastními prostředky. Zajištění bezpečnosti vlastního letectva zahrnuje komplex opatření, která musíme projednat při organizaci součinnosti, a tím vytvořit předpoklady pro jejich praktické uskutečňování v průběhu bojové činnosti. Je to nutné proto, že jde o různou podřízenost útvarů a jednotek v míru, kdy jejich připravenost k plnění těchto zásad může být rozdílná. Důležité je proto jejich dovedení do nejnižších stupňů velení — oddílů a osádek.

Nasycenost vojsk prostředky PVO se zvyšuje. Rovněž tak vzrůstají bojové možnosti. Zatím co klasické protiletadlové dělostřelectvo bylo rozmístěno v určitém prostoru v komplexní sestavě, vyzbrojení útvarů a jednotlivců prostředky PVO přináší určitý zvrat, neboť tyto prostředky budou rozmístěny po celém prostoru všech druhů vojsk a mohou být v neustálém pohybu. Tyto okolnosti, zvláště pak to, že palba těchto prostředků není řízena z jednoho centra a některé nejsou vybaveny rozpoznávacím zařízením, vytváří nebezpečí pro sestřelení vlastních letounů.

Z tohoto důvodu při organizaci součinnosti musíme dodržet tyto principy:

- zajistit centralizované velení všem silám a prostředkům PVO na území státu;
- organizovat jediný systém vzdušného průzkumu, zpracovat jeho údaje, při uvědomování a rozpoznávání vlastního letectva používat technických prostředků (zavést rozpoznávací zařízení na všech typech letounů a vrtulníků). Pokud letouny a vrtulníky rozpoznávací zařízení nemají, mohou vlétat do prostoru účinné působnosti pozemních prostředků PVO jen po předchozím povolení a to ve stanovených prostorech, určených časech a nařízených výškách a rychlostech;
- vytvářet společná velitelská stanoviště. Kde taková nemohou být, musí stíhací letectvo vysílat svého představitele na příslušná VS protiletadlových útvarů a vybavit ho spojovacími prostředky. Tím umožníme velet letounům ve vzduchu a získávat od nich bezprostřední informaci o jejich činnosti;
- volit správné metody řízení letu vlastního letectva;
- určit způsoby přesného a jednoznačného přidělování cílů k ničení součinnostními svazky a útvary;
- vyznačit opatření, které musí přijmout jednotlivé stupně velení a druhy vojsk k dodržení stanovených zásad.

Zkušenosti z bojů na Středním východě a ve Vietnamu ukazují na nutnost dodržování těchto zásad.

Zajištění bezpečnosti vlastního letectva v mnohém závisí na celkové organizaci PVO, způsobech a metodách velení a organizaci a praktickém uskutečňování součinnosti uvnitř systému PVOS.

Z á v ě r

Při zahájení bojové činnosti můžeme sladěné činnosti všech sil a prostředků PVO na území státu dosáhnout pouze centralizací jejich celkového řízení v rámci celého státu. Pouze tak můžeme včas zjistit nejnebezpečnější směry a rozhodnout se pro soustředěné použití sil a prostředků potřebných na jednotlivých náletových směrech ke zničení vzdušného nepřítele.

Jednou z důležitých povinností velitelů a štábů všech stupňů je organizace součinnosti a nepřetržité její udržování v průběhu vedení boje. Velitelé a štáby musí správně pochopit cíl a zámysl příští bojové činnosti a úkoly podřízených svazků a útvarů, znát situaci, mít mezi sebou spolehlivé spojení, včas vysílat součinnostní skupiny nebo představitele a soustavně se vzájemně informovat.

Vojska PVOS, vojsko PVO a stíhací letectvo frontu trvale získává nové zkušenosti taktické a operační součinnosti při cvičeních a dalších opatřeních podle ročně sladovaných plánů. Praktické zkušenosti z těchto zaměstnání ukazují, že vytvořený součinnostní systém na území státu zabezpečuje spojeným úsilím splnění rozsáhlého okruhu úkolů protivzdušné obrany.

Cílem článku nebylo vyřešit všechny problémy součinnosti, ale spíše upozornit na to, že přijaté zásady v předpisech a nařízeních máme jednoduše v praxi realizovat.